

การเขียนเรียงความ
(ความเรียง)
วิชาการเขียน
THG๑๒๐๓

ความหมายของเรียงความกับความเรียง

ฐะปะนีย์ นาครทรรพ กล่าวถึง คำ “เรียงความ” และ “ความเรียง” ไว้ในหนังสือชื่อ *การประพันธ์ ท ๐๔๑* ว่า “ความเรียง กับเรียงความ” สองคำนี้มีผู้ใช้แทนกันบ้างสลับกันบ้าง แท้จริงความเรียงก็คือเรียงความอย่างหนึ่ง แต่คำว่าเรียงความเรามักจะใช้ในความหมายของวิชาการเขียนเรียงความ ส่วนความเรียงนั้นใช้เรียกสิ่งที่เขียนหรือเรียบเรียงขึ้นเป็นเรื่องราวด้วยภาษาที่ใช้พูดกันเป็นธรรมดา

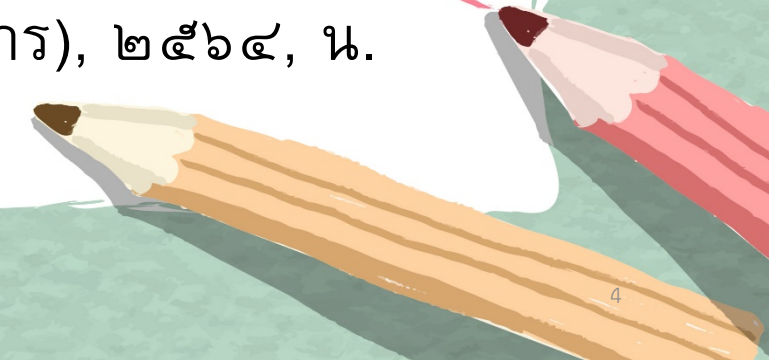
ความหมายของเรียงความกับความเรียง

เปลื้อง ณ นคร อธิบายความหมายของคำว่า เรียงความ กับ ความเรียง ไว้ในหนังสือ *คำบรรยายภาษาไทยชั้นสูง* (๒๕๑๑, น. ๒๑๖ อ้างใน สมชาย สำเนียงงาม (บรรณาธิการ), ๒๕๖๔, น. ๑๘๗) ว่า “คำทั้งสองคำนี้เหมือนกัน ใช้ในความหมายเดียวกัน ต่างกันเพียงแต่ว่า ถ้าใช้ เรียงความ จะเป็นการเน้นการกระทำ แต่ถ้าใช้ ความเรียง จะเป็นการเน้นข้อความที่เรียบเรียงเป็นภาษาร้อยแก้ว”

ความหมายของความเรียง

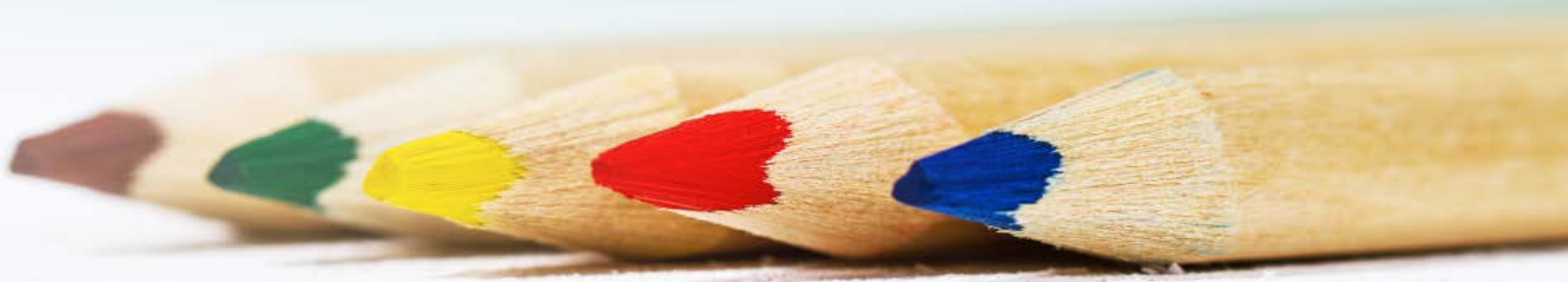
ความเรียงเป็นงานเขียนประเภทสารคดีรูปแบบหนึ่งที่มุ่งเสนอความคิดเกี่ยวกับโลกและชีวิตเป็นสำคัญ โดยผู้เขียนนำความรู้และประสบการณ์มาถ่ายทอดให้ผู้อ่านได้รับรู้และเข้าใจโลกและชีวิตตามที่คุณเขียนต้องการ ความเรียงจึงเป็นงานเขียนที่ให้คุณค่าด้านแง่คิดในเชิงปรัชญาเกี่ยวกับโลกและชีวิต จัดเป็น **งานเขียนระดับสูง** เพราะให้ความคิดที่ลึกซึ้ง ความเรียงเป็นงานเขียนร้อยแก้วที่ไม่ยาวนาน มีวิธีการเขียนที่น่าอ่านชวนให้คล้อยตาม (สมชาย สำเนียงงาม (บรรณาธิการ), ๒๕๖๔, น. ๑๘๗)

ความหมายของเรียงความ

เรียงความ หมายถึง งานเขียนร้อยแก้วประเภทหนึ่ง ซึ่งมี
ความเป็นแบบแผน เรียบเรียงอย่างมีศิลปะน่าสนใจ น่าอ่าน
โดยใช้ภาษาที่ถูกต้องและสละสลวย อาจมีจุดมุ่งหมายเพื่อ
แสดงความรู้ ความคิด ความรู้สึกต่าง ๆ

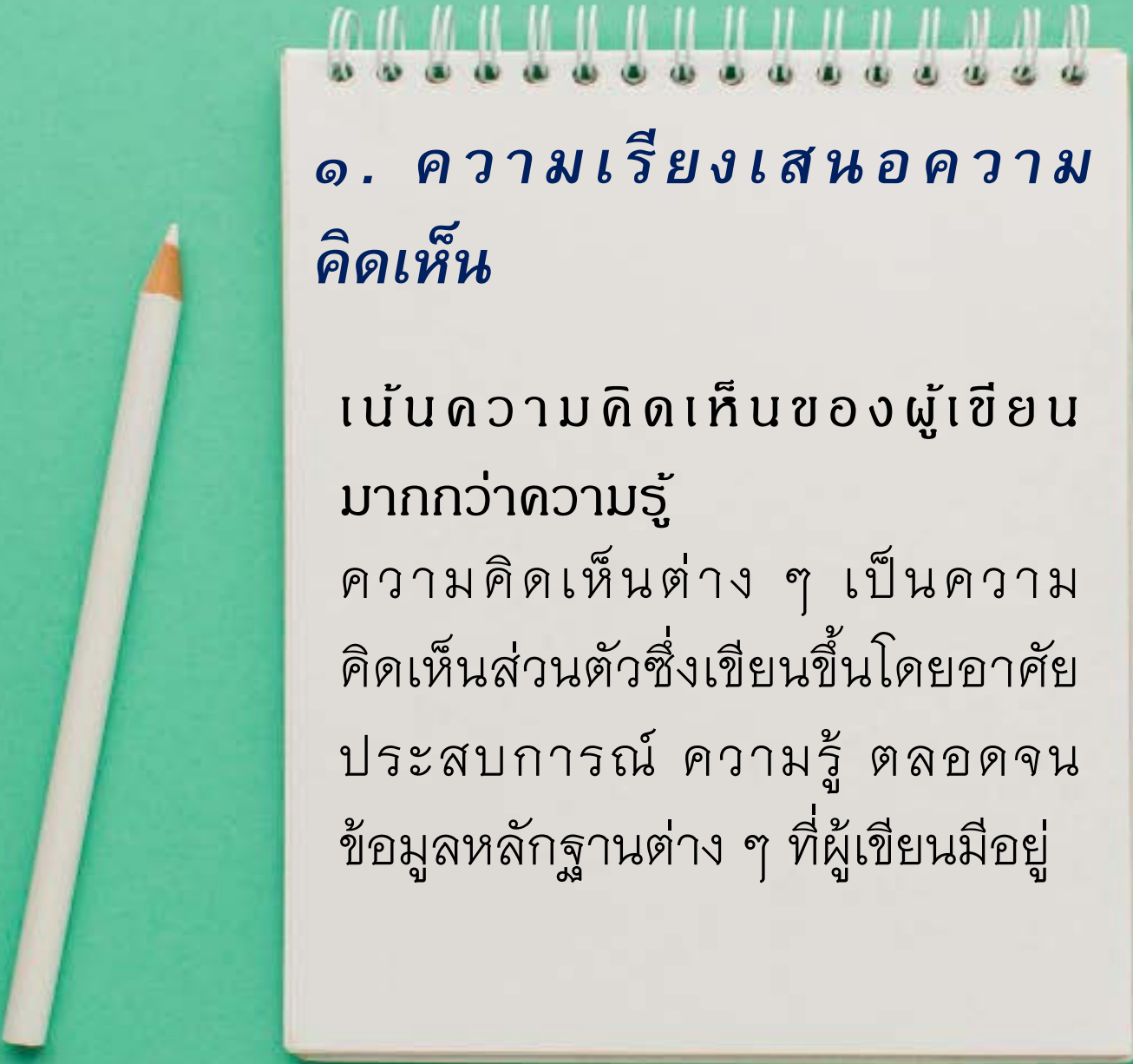
ประเภทของความเรียง

ประเภทของความเรียง

ความเรียง
เสนอความ
คิดเห็น

ความเรียงเสนอ
แง่คิดจาก
ประสบการณ์
(จะเน้นฝึกเขียนในรายวิชานี้)

๑. ความเรียงเสนอความคิดเห็น

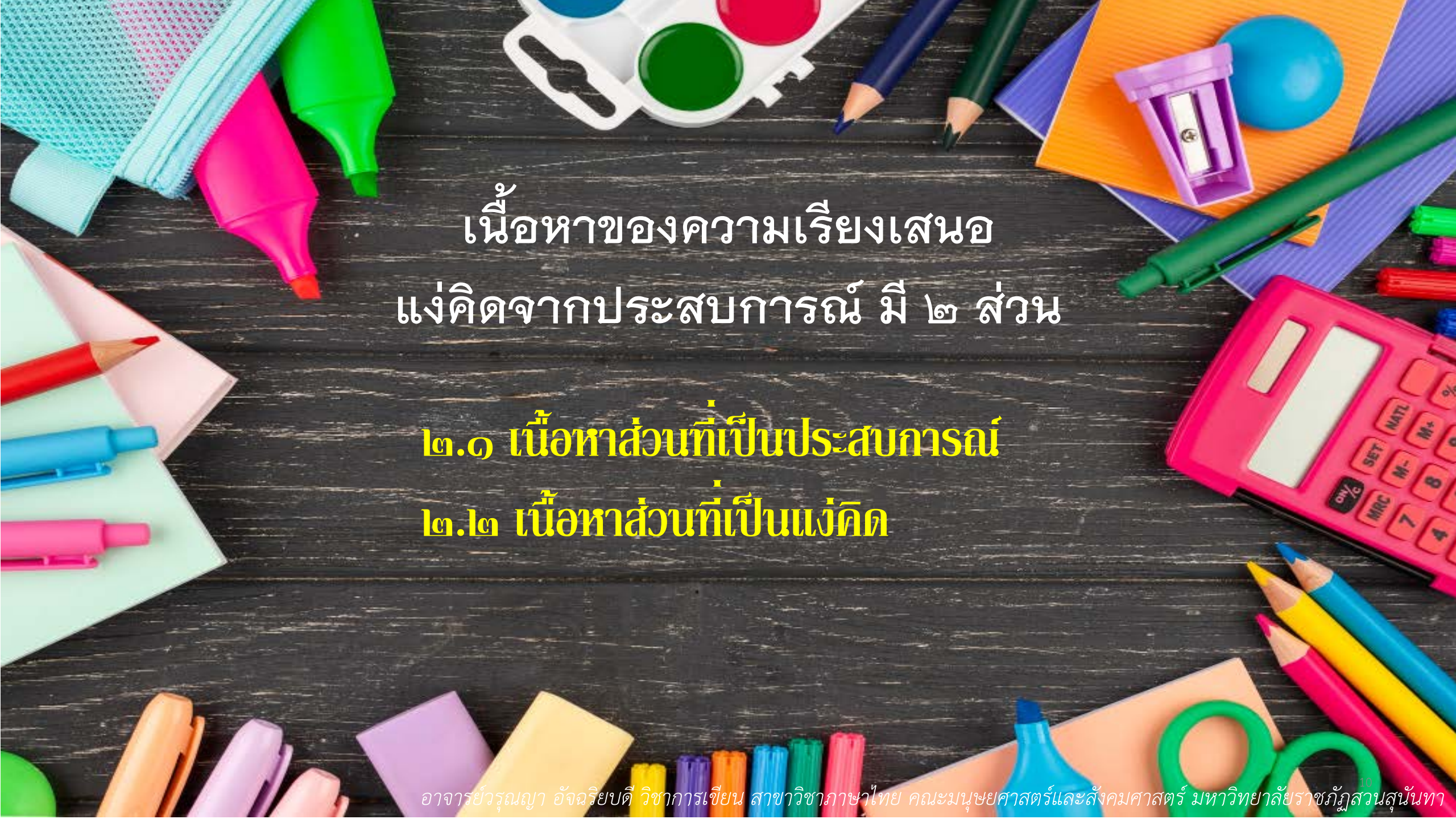
เน้นความคิดเห็นของผู้เขียนมากกว่าความรู้

ความคิดเห็นต่าง ๆ เป็นความคิดเห็นส่วนตัวซึ่งเขียนขึ้นโดยอาศัยประสบการณ์ ความรู้ ตลอดจนข้อมูลหลักฐานต่าง ๆ ที่ผู้เขียนมีอยู่

๒. ความเรียงเสนอแง่คิดจากประสบการณ์

เน้นเสนอแง่คิดจากประสบการณ์เป็นงานเขียนประเภทสารคดีรูปแบบหนึ่งที่มุ่งเสนอความคิดหรือแง่คิดที่น่าสนใจจากประสบการณ์ของผู้เขียน ความเรียงเป็นสารคดีจึงต้องเป็นเรื่องจริง ไม่ใช่เรื่องที่แต่งขึ้น โดยมีวิธีการเขียนที่ชวนอ่าน ชวนติดตาม และนำเสนอแง่คิดที่น่าสนใจ

เนื้อหาของความเรียงเสนอ
แนวคิดจากประสบการณ์ มี ๒ ส่วน

๒.๑ เนื้อหาส่วนที่เป็นประสบการณ์

๒.๒ เนื้อหาส่วนที่เป็นแนวคิด

๒.๑ เนื้อหาส่วนที่เป็นประสบการณ์

คือเหตุการณ์หรือประสบการณ์ที่เกิดขึ้นตามความเป็นจริง ซึ่งอาจเป็นประสบการณ์ตรงที่เกิดขึ้นกับบุคคลทั่วไป หรือเกิดขึ้นเฉพาะกับบุคคลใดบุคคลหนึ่ง หรือเป็นประสบการณ์ที่เกิดขึ้นครั้งเดียวในชีวิตที่ไม่ได้เกิดขึ้นบ่อยนัก

ตัวอย่างประสบการณ์ทั่วไป (สมชาย สำเนียงงาม (บรรณาธิการ), ๒๕๖๔, น. ๑๙๑-๑๙๒)

เรื่องที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล เช่น เรื่อง “พ่อ แม่ ลูกและการจากลาเพื่ออนาคต”
เรื่อง “วันนี้ไม่มียายที่เผารอ” เรื่อง “เขาไม่เคยตายไปจากใจฉัน”

เรื่องที่พบเห็นหรือเรื่องที่เกิดขึ้นในสังคม เช่น เรื่อง “นางฟ้าของหมาจรจัด” เรื่อง “อินเดีย: ดินแดนแห่งวัฒนธรรม” เรื่อง “เพราะชีวิตคือการเดินทาง”

เรื่องที่น่าเศร้าสลดใจ เช่น เรื่อง “สมุดแจ่งเหตุ” เรื่อง “ทูรอแม่อยู่ที่นี่” เรื่อง “รอวันลูกมาหา”

ตัวอย่างประสบการณ์ประเภท “ครั้งเดียวในชีวิต”

ส่วนมากเป็นเรื่องอุบัติเหตุ อุทกภัย หรือภัยสังคม เช่น
เรื่อง “เฉียด” ครั้งเดียวก็เกินพอ เรื่อง “น้ำใจจากภัยสึนามิ”

เนื้อหาส่วนที่เป็นประสบการณ์นี้
ผู้เขียนควรเล่าเฉพาะประสบการณ์ที่
สำคัญ ไม่ควรลงรายละเอียดมาก
เกินไป เขียนให้กระชับ ชัดเจน
เรียงลำดับเรื่องดี ไม่สับสน และ
เลือกใช้โวหารเหมาะสมสอดคล้องกับ
เรื่อง

๒.๒ เนื้อหาส่วนที่เป็นแง่คิด ประสบการณ์ที่เลือกมาเขียนควรเป็นประสบการณ์ที่ทำให้ต้องจดจำ ให้แง่คิดหรือข้อสรุปเกี่ยวกับชีวิตของผู้คนและสังคม ผู้เขียนจะต้องพิจารณาว่าได้แง่คิดจากประสบการณ์นั้น ๆ อย่างไร เช่น

อาจเป็นแง่คิดหรือมุมมองที่ละเอียดลึกซึ้งซึ่งบางคนอาจคิดไม่ถึงหรืออาจมองข้ามไป

อาจเป็นแง่คิดที่กระตุ้นให้เกิดการคิดทบทวนเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม

อาจเป็นข้อสรุปหรืออุทาหรณ์เตือนสติหรือเสริมสร้างปัญญา

องค์ประกอบ
ของ
เรียงความ

๑. คำนำ

๒. เนื้อเรื่อง

๓. สรุป

A collection of red pencils and a pencil sharpener on a red background. The pencils are arranged in a slightly curved line, with some sharpened and some not. The sharpener is a small, silver and white device.

องค์ประกอบของเรียงความ

๑. คำนำ

คำนำ คือ ส่วนเปิดเรื่อง เป็นส่วนที่ช่วยดึงดูดความสนใจของผู้อ่านให้อ่านส่วนเนื้อหาต่อไป การเขียนคำนำของเรียงความมีข้อควรคำนึง ได้แก่

ข้อควรคำนึงถึงในการเขียนคำนำ

๑.๑ การเขียนคำนำจะใช้วิธีใดก็ได้ ให้เหมาะสมสอดคล้องกับเนื้อหาที่เขียน เช่น ให้คำจำกัดความ ใช้การตั้งคำถาม ยกคำกล่าวของบุคคล ใช้สุภาพนิพนธ์ คำพังเพย ฯลฯ

๑.๒ การเขียนคำนำต้องเชื่อมโยงสู่เนื้อเรื่องได้อย่างกลมกลืน ไม่ให้เกิดช่องว่างขาดตอนระหว่างคำนำกับเนื้อหา

๑.๓ การเขียนคำนำควรเขียนให้กระชับ น่าสนใจ

ข้อควรคำนึงถึงในการเขียนคำนำ (ต่อ)

๑.๔ การเขียนคำนำไม่ควรเขียนยาวเกินไป

๑.๕ การเขียนคำนำไม่ควรมีเนื้อหาที่กว้างเกินไป ทำให้ผู้อ่านมองไม่เห็นขอบเขตว่าจะโยงเข้าสู่เรื่องอะไร หรือไม่แน่ใจว่าผู้เขียนจะเขียนถึงเรื่องใด

๑.๖ การเขียนคำนำอาจเขียนก่อนหรือไว้เขียนหลังจากเขียนเนื้อหา สรุปเรียบร้อยแล้วก็ได้

- ▶ ต้องน่าสนใจ ดึงดูดใจ ทำทนายให้อยากรู้ อยากติดตามเรื่อง
- ▶ ทำให้ผู้อ่านตัดสินใจได้ว่าอยากอ่านเรื่องนั้นหรือไม่
- ▶ เขียนโดยคำนึงถึงกลุ่มผู้อ่าน เนื้อเรื่อง และแนวการเขียนของผู้เขียน

วิธีเขียนคำนำ มีวิธีที่นิยมใช้ดังนี้

(ดูเอกสารประกอบ)

๑. นำด้วยเรื่องส่วนรวมไปสู่เรื่องเฉพาะ
๒. นำด้วยการมุ่งตรงสู่เรื่อง
๓. นำด้วยความนำที่ตรงกันข้ามและเป็นปัญหาให้คิด
๔. นำด้วยการให้คำจำกัดความ
๕. นำด้วยการบอกเจตนาหรือจุดประสงค์ในการเขียน
๖. นำด้วยการเล่าเรื่องหรือเล่าถึงความเป็นมาพื้นฐานของเรื่อง

วิธีเขียนคำนำ มีวิธีที่นิยมใช้ดังนี้ (ต่อ)

๗. นำด้วยข่าว เหตุการณ์ ปัญหาเร่งด่วนที่กำลังเป็นที่น่าสนใจ

๘. นำด้วยข้อมูล สถิติ ข้อเท็จจริง

๙. นำด้วยคำถาม

๑๐. นำด้วยสุภาพচিত คำคม บทกวี คำกล่าวของบุคคลสำคัญ

๑๑. นำด้วยการกล่าวถึงบุคคลที่ต้องการเขียนถึง

๑๒. นำด้วยการกล่าวถึงจุดเด่นที่น่าสนใจของสิ่งที่จะเขียนต่อไป

ตัวอย่างการเขียนคำนำ เรื่อง บุคลิกภาพของครู

มีคำกล่าวว่า “ครูเป็นแม่พิมพ์ของชาติ” หรือ “ครู” เป็นแม่พิมพ์ของเด็ก ซึ่งหมายความว่า ครูเป็นอย่างไรเด็ก ก็เป็นอย่างนั้นและก็หมายรวมไปถึงชาติด้วย เพราะเด็ก ย่อมเติบโตเป็นผู้ใหญ่เป็นพลเมืองของชาติ การกล่าวเช่นนี้ ย่อมเน้นถึงความสำคัญของครู มีอุปมาว่าครูเหมือน แม่พิมพ์นั้น ก็คือความสำคัญในเรื่องบุคลิกภาพ (เปลื้อง ฉ นคร อ่างใน สมชาย สำเนียงงาม (บรรณาธิการ), ๒๕๖๔, น.

๑๘๙)

องค์ประกอบของเรียงความ (ต่อ)

เนื้อหา คือ รายละเอียดส่วนที่สำคัญที่สุดของการเขียนเรียงความ การเขียนเนื้อหาของเรียงความมีข้อควรคำนึงได้แก่

๒. เนื้อหา

ข้อควรคำนึงถึงในการเขียนเนื้อหา

๒.๑ ก่อนเขียนเนื้อหาควรเขียนโครงเรื่อง เพื่อดูขอบเขตความคิดที่ต้องการเขียน

๒.๒ เนื้อหาที่เขียนต้องมีสาระที่ควรทราบครบถ้วน

๒.๓ เนื้อหาต้องมีขอบเขตของเรื่องที่เหมาะสม และแสดงแนวคิดได้ตรงประเด็น

๒.๔ เนื้อหาของเรียงความมีได้หลากหลาย

๒.๕ การแบ่งย่อหน้าเนื้อหา ควรคำนึงถึง*ประเด็นความคิด*ที่ต้องการเสนอในแต่ละย่อหน้า

ข้อควรคำนึงถึงในการเขียนเนื้อหา (ต่อ)

๒.๖ เนื้อหาประกอบด้วยย่อหน้าได้หลายย่อหน้า แต่จะต้องมี*เอกภาพ*ของเรื่องที่เด่นชัด

๒.๗ ใจความสำคัญของแต่ละย่อหน้าต้องเกี่ยวเนื่องเป็นเรื่องเดียวกัน มี*สัมพันธภาพ*

๒.๘ การเขียนต้องใช้ภาษาแสดง*สัมพันธภาพ*ระหว่างย่อหน้า คือ การเชื่อมโยงระหว่างย่อหน้าให้ต่อเนื่อง

๒.๙ ต้อง*ลำดับความคิด*เข้าใจง่าย ข้อมูลประกอบเหมาะสม

องค์ประกอบของเรียงความ (ต่อ)

๓. สรุป

สรุป คือ ส่วนปิดเรื่อง ทำให้ผู้อ่านทราบว่าเรื่องนี้จะจบโดยสมบูรณ์แล้ว การสรุปที่ดีต้องทำให้ผู้อ่านประทับใจ การเขียนสรุปมีข้อควรคำนึงได้แก่

ข้อควรคำนึงถึงในการเขียนสรุป

๓.๑ การสรุปควรเลือกวิธีให้เหมาะสมกับเรื่องและน่าสนใจ วิธีสรุปมีหลายวิธี เช่น สรุปด้วยการแสดงความคิดเห็น การย่อบทคัดสรรสำคัญ บทกวี ฯลฯ

๓.๒ การสรุปต้องไม่เปิดประเด็นใหม่ หรือทำให้ผู้อ่านรู้สึกว่าเป็นเรื่องยังไม่จบโดยสมบูรณ์

๓.๓ ส่วนสรุปไม่ควรยาวเกินไป

๓.๔ เนื้อหาในส่วนสรุปไม่ควรเขียนซ้ำซ้อนเหมือนที่เขียนไปแล้วในเนื้อหา

วิธีเขียนสรุป มีวิธีที่นิยมใช้ดังนี้

(ดูเอกสารประกอบ)

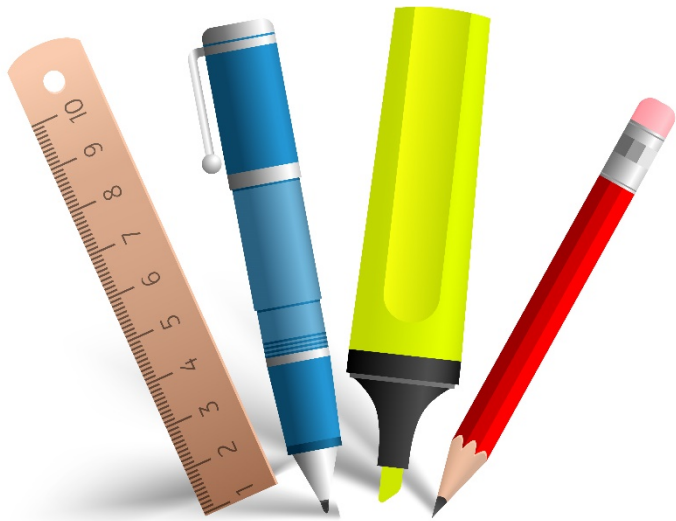
๑. สรุปด้วยการแสดงความคิดเห็นของผู้เขียน
๒. สรุปด้วยการสรุปดีเกียรติกุณ คุณประโยชน์
๓. สรุปด้วยคำถามที่ชวนให้ผู้อ่านคิดหาคำตอบหรือจบด้วยคำตอบที่ตั้งคำถามไว้ในคำนำ
๔. สรุปด้วยการกล่าวถึงข้อดี ข้อบกพร่อง หรือเสนอแนะให้เห็นประโยชน์
๕. สรุปด้วยการให้กำลังใจแก่ผู้อ่าน
๖. สรุปด้วยการกล่าวถึงสาระสำคัญที่ต้องการให้ผู้อ่านทราบ
๗. สรุปด้วยบทกลอน คำคม สุภาษิต ข้อความ หรือคำพูดของบุคคลสำคัญ

ตัวอย่างการเขียนสรุป เรื่อง บุคลิกภาพของครู

จะเป็นได้หรือไม่ว่าการที่นักเรียนของเราทุกวันนี้กลายเป็นเด็ก
เกเร คอยแต่จะฝ่าฝืนระเบียบของโรงเรียน ทำความหนักอกหนักใจ
ให้แก่โรงเรียนและผู้ปกครอง ก็เพราะครูไม่สนใจในบุคลิกภาพของตน
ไม่เหมือนครูสมัยก่อน ถ้าจะตอบจากการสังเกตทั่วไปก็จะตอบได้ว่า ครู
สมัยนี้ไม่ใส่ใจและไม่พยายามสร้างบุคลิกภาพเฉพาะของครู เห็นว่า
เป็นความจำเป็นอย่างยิ่งที่เราจะต้องสนใจในเรื่องนี้ เพราะการที่ครูมี
บุคลิกภาพของครูนั้นอาจแก้ปัญหาหนักเรียนเหลวไหลที่เกิดมากในยุคนี้
ได้ และครูก็จะ “เป็นแม่พิมพ์ของชาติ” ดังที่เรายกย่องมาแต่ก่อน

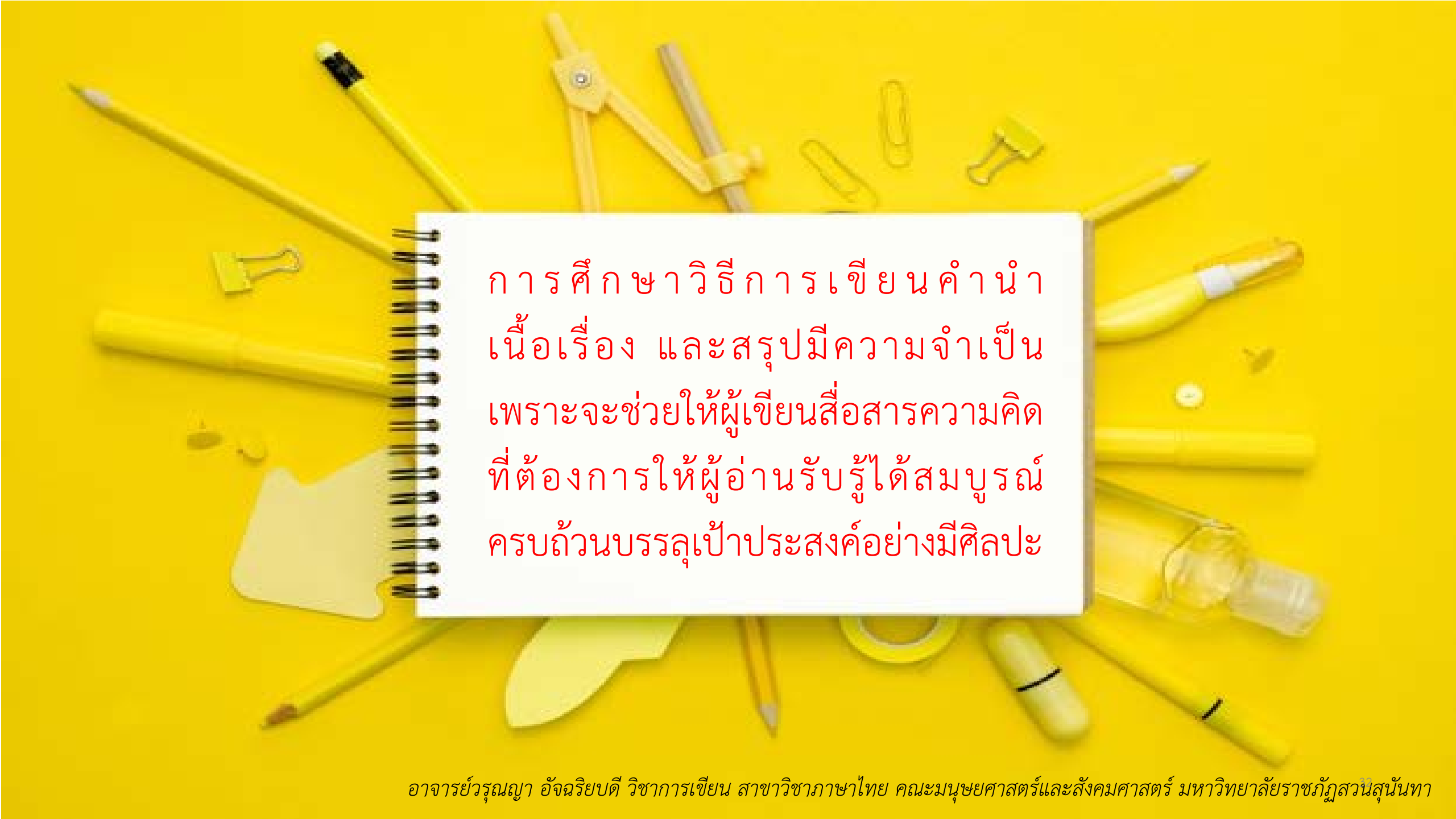
(เปลื้อง ณ นคร อ่างใน สมชาย สำเนียงงาม

(บรรณาธิการ), ๒๕๖๔, น. ๑๘๙)

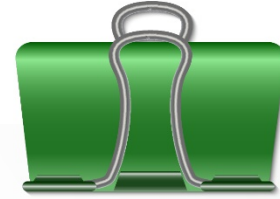

สรุป

- ❖ บอกให้ผู้อ่านทราบว่าเรื่องที่เขียนจบแล้ว
- ❖ ทำให้ผู้อ่านประทับใจ ได้แนวทางหรือข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน
- ❖ สัมพันธ์หรือย้ำจุดประสงค์ของเรื่อง

การศึกษาวิธีการเขียนคำนำ
เนื้อเรื่อง และสรุปมีความจำเป็น
เพราะจะช่วยให้ผู้เขียนสื่อสารความคิด
ที่ต้องการให้ผู้อ่านรับรู้ได้สมบูรณ์
ครบถ้วนบรรลุเป้าประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ

ธรรมศาสตร์, มหาวิทยาลัย. (๒๕๔๒). *การใช้ภาษาไทย ๑* (พิมพ์ครั้งที่ ๓).
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
สมชาย สำเนียงงาม, บรรณาธิการ. (๒๕๖๔). *ภาษาไทยเพื่ออักษรศาสตร์*.
นครปฐม: ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศิลปากร.

ภาพประกอบจากเว็บไซต์ freepik.com

